

1. INSTITUTIONALISERING, SUBSIDIE Z.W.O., PERSONEELSFORMATIE
EN WERKGROEP

1.1 Institutionalisering

Op 10 februari 1978 besloot de Universiteitsraad van de Rijksuniversiteit Groningen, op voorstel van het College van Bestuur, aan het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen 2,5 formatieplaats toe te kennen. Bij dit besluit werden onder meer de volgende aantekeningen gemaakt:

- a. Binnen de periode van één jaar dienden de activiteiten van het Centrum te worden geëvalueerd.
- b. Zo spoedig mogelijk moest worden voldaan aan de voorwaarden die op 16 juni 1977 door de Universiteitsraad waren gesteld bij de oprichting van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen.

De onder a bedoelde evaluatie heeft, ondanks aandrang vanuit het Centrum, bij het afsluiten van dit Jaarboek nog niet plaatsgevonden. De onder b bedoelde voorwaarden kunnen als volgt worden samengevat:

1. Er moet een Werkgroep Nederlandse Politieke Partijen ex artikel 18 van de Wet Universitaire Bestuurshervorming 1970 worden ingesteld.
2. Aangezien het Documentatiecentrum ressorteert onder de Universiteitsbibliotheek moeten de relaties tussen beide instellingen in reglement worden vastgelegd.
3. Er moet een reglement komen voor het Centrum, waarbij in ieder geval taak, werkwijze en samenstelling van een wetenschappelijk adviescollege dienen te worden geregeld.

De onder 1 genoemde Werkgroep is inmiddels ingesteld (zie voor deze Werkgroep hieronder, paragraaf 1.3). De voorwaarden vermeld onder 2 en 3 zullen, op advies van de Afdeling Algemeen Bestuurlijke en Juridische Zaken, worden verwerkt in één reglement voor het Centrum. Deze afdeling heeft een concept-reglement opgesteld. Over dit concept hebben de

Bibliothecaris van de Universiteit en de staf van het Centrum advies uitgebracht, waarna het om "bericht en raad" is toegezonden aan de besturen van de faculteiten der Rechtsgeleerdheid, der Letteren en der Sociale Wetenschappen.

1.2 Subsidie Z.W.O. en personeelsformatie

De door het College van Bestuur ingestelde "Werkgroep ad hoc Studie- en Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen" heeft in de aanbiedingsbrief bij haar rapport van 4 februari 1977 geschreven dat voor een verantwoorde opzet van het Centrum ten minste 3,5 formatieplaatsen nodig zijn. Het College van Bestuur heeft dit standpunt overgenomen: 3,5 formatieplaatsen als basisuitrusting van het Centrum. In 1977 bestond deze personeelsformatie uit één plaats van de Rijksuniversiteit Groningen en 2,5 plaatsen gesubsidieerd door de Nederlandse Organisatie voor Zuiver-Wetenschappelijk Onderzoek (Z.W.O.). Aangezien het voor de Universiteit moeilijk bleek binnen één jaar het aantal formatieplaatsen voor het Centrum uit te breiden van 1 tot 3,5, verzocht het College van Bestuur de Directeur van Z.W.O. gedurende het kalenderjaar 1978 bij wijze van overgangsmaatregel voor het Centrum 1 formatieplaats ter beschikking te stellen. Een tweede moeilijkheid deed zich voor toen in november 1977 bleek dat de Universiteitsraad pas rond 1 maart 1978 tot een besluit zou kunnen komen. Het College van Bestuur verzocht toen de Directeur van Z.W.O. tot 1 maart 1978 de oude situatie te handhaven (d.w.z. 2,5 formatieplaatsen van Z.W.O. en 1 formatieplaats van de Rijksuniversiteit Groningen).

Op beide verzoeken heeft Z.W.O. positief gereageerd, waarvoor voortzetting van de werkzaamheden mogelijk werd gemaakt. Nadat de Universiteitsraad op 10 februari 1978 tot een besluit was gekomen (zie hierboven, paragraaf 1.1) werd per 1 maart 1978 de verdeling van de personeelsformatie van het Centrum als volgt: 2,5 formatieplaatsen ten laste van de R.U.G. en 1 formatieplaats ten laste van Z.W.O. De Z.W.O.-plaats werd voor

tien maanden (1 maart 1978-1 januari 1979) toegewezen.

Op verzoek van Z.W.O. werden voor deze formatieplaats student-assistenten aangetrokken. Per 1 maart 1978 was de staf van het Centrum als volgt samengesteld:

R.A. Koole - assistent (0,5 eenheden)

J.N.P. Neuvel - assistent (0,5 eenheden)

R. Pots - assistent (0,25 eenheden)

S. Singelsma - assistent (0,5 eenheden)

mej. C.C. de Beer - documentaliste

De algemene leiding werd tijdelijk waargenomen door I. Lipschits. Er was een vacature voor de post van secretaresse.

Hiervoor werd per 16 april 1978 mej. A.H. Rookmaker benoemd.

In de loop van het verslagjaar vond een belangrijke tijdelijke wijziging plaats in de samenstelling van de staf. Vanaf de oprichting van het Studie- en Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen in september 1973 was mej. De Beer als documentaliste aan het Centrum verbonden geweest, zonder evenwel een specifieke documentalist-opleiding te hebben gevolgd. Met ingang van het cursusjaar 1978-1979 werd aan de Bibliotheek- en Documentatie-akademie te Groningen de mogelijkheid geschapen een "Hogere Beroepsopleiding tot Bibliothecaris-dokumentalist" te volgen. In overleg met de staf van het Centrum en met de Afdeling Personeelszaken van de RUG besloot mej. De Beer deze eenjarige dagopleiding te volgen. Gedurende dit jaar wordt mej. De Beer vervangen door de heer J.C. Keukens, die op 1 augustus 1978 bij het Centrum als documentalist in dienst trad.

Ook tijdens dit verslagjaar liepen twee studenten van de Bibliotheek- en Documentatieakademie in Groningen stage op het Centrum:

de heer J. Zwarts (januari-februari 1978);

mej. R. Bruinsma (mei-juni 1978).

1.3 Werkgroep Nederlandse Politieke Partijen

Zoals hierboven (paragraaf 1.1) is vermeld stelde de Universiteitsraad op voorstel van het College van Bestuur in zijn

besluit van 10 februari 1978 aan het voortbestaan van het Centrum de voorwaarde dat een Werkgroep ex art. 18 van de Wet Universitaire Bestuurshervorming 1970 zou worden opgericht. Dit artikel 18 luidt:

"1. Ter bevordering van de wetenschapsbeoefening kunnen de besturen van twee of meer vakgroepen bij een universiteit dan wel bij twee of meer universiteiten, werkgroepen instellen. Een dergelijk besluit behoeft de goedkeuring van de desbetreffende faculteitsraad dan wel faculteitsraden.

2. Een werkgroep bestaat uit leden van het wetenschappelijk personeel en niet-wetenschappelijk personeel, personen die zonder in dienst te zijn van de universiteit een bijdrage leveren aan het onderzoek en studenten, aangewezen door de desbetreffende vakgroepsbesturen. In de leiding van een werkgroep wordt voorzien door de vakgroepsbesturen die haar instellen.

3. De werkgroep stelt jaarlijks een onderzoekprogramma vast, dat de goedkeuring behoeft van de in het eerste lid bedoelde faculteitsraad dan wel faculteitsraden, de vaste commissie voor de wetenschapsbeoefening, bedoeld in artikel 12, eerste lid, gehoord, en is verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan. Zij verstrekt die faculteitsraad van wel faculteitsraden de gevraagde inlichtingen."

Het instellen van de werkgroep ex art. 18 van de WUB had tot doel het onderzoek naar de Nederlandse politieke partijen te onderscheiden van de documentatie-activiteiten op dat terrein. Dit was noodzakelijk geworden omdat door institutionalisering van het Centrum als een centraal-universitaire instelling de onderzoekactiviteiten van het Centrum moesten worden ingepast in het kader van de voorschriften van de WUB. Hiervoor bood art. 18 van de WUB de beste mogelijkheid. Dit was de reden waarom de Universiteitsraad op 16 juni 1977 besloot met ingang van 1 januari 1978 het bestaande Studie- en Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen op te heffen en met ingang van dezelfde datum een Documentatiecentrum Ne-

derlandse Politieke Partijen op te richten, "met als taak het verschaffen van een systematische, volledige en algemeen toegankelijke documentatie van de na-oorlogse ontwikkelingen in de Nederlandse politieke partijen". Voor het onderzoek diende, zoals vermeld, een werkgroep te worden ingesteld.

Aan de eerste bespreking over de wenselijkheid van het oprichten van een Werkgroep Nederlandse Politieke Partijen waren vertegenwoordigers aanwezig van vijf vakgroepsbesturen:

- vakgroep Methoden en Technieken (Faculteit der Sociale Wetenschappen);
- vakgroep Empirische Sociologie (Faculteit der Sociale Wetenschappen);
- vakgroep Staatsrecht (Faculteit der Rechtsgeleerdheid);
- vakgroep Nieuwste Geschiedenis (Faculteit der Letteren);
- vakgroep Eigentijdse Geschiedenis (Faculteit der Letteren).

Op advies van deze vertegenwoordigers hebben de vijf vakgroepsbesturen besloten deel te nemen aan de oprichting van een Werkgroep Nederlandse Politieke Partijen. Deze besluiten werden voorgelegd aan de betrokken faculteitsraden. De Faculteitsraad Letteren was de eerste die goedkeuring hechtte aan het besluit tot oprichting van de Werkgroep Nederlandse Politieke Partijen. Aangezien het in de Faculteit der Letteren om twee vakgroepen (Nieuwste Geschiedenis en Eigentijdse Geschiedenis) ging, was hiermee tevens voldaan aan de eisen van het eerste lid van art. 18 WUB en was de Werkgroep opgericht.

Leden van de Werkgroep Nederlandse Politieke Partijen zijn: drs. D.F.J. Bosscher, dr. M.G. Buist, prof. dr. J.E. Ellemers, prof. dr. E.H. Kossmann, prof. dr. I. Lipschits, prof. dr. F.N. Stokman, drs. G. Taal, prof. dr. P. Valkenburgh en mr. J.J. Vis. Het voorzitterschap wordt tijdelijk waargenomen door de heer Lipschits; de heer R.A. Koole, verbonden aan het Centrum, treedt tijdelijk als secretaris op. Voor de Werkgroep is een ontwerp-reglement opgesteld door de Afdeling Algemeen Bestuurlijke en Juridische Zaken. Bij het afsluiten van het Jaarboek was dit ontwerp nog in behandeling bij de

Werkgroep.

In overeenstemming met het derde lid van art. 18 WUB is door de Werkgroep een onderzoekprogramma voor 1979 vastgesteld, dat ter goedkeuring aan de betrokken faculteitsraden is toegestuurd. Dit onderzoekprogramma is als bijlage I opgenomen.

2. DOCUMENTATIESYSTEMEN

2.1 Samenstelling

Bij het begin van het onderzoek werd een documentatiesysteem opgebouwd, waaraan in de loop der jaren enkele nieuwe categorieën zijn toegevoegd. Het systeem bestaat nu uit:

- a. bibliografie Nederlandse politieke partijen;
- b. systematische bibliografie Nederlandse politieke partijen;
- c. uittrekselsysteem;
- d. knipselarchief;
- e. trefwoordencatalogus;
- f. periodiekencatalogus;
- g. catalogus Nederlandse politieke partijen;
- h. systeem voor bewaarplaatsen archieven.

2.2 Bibliografie Nederlandse politieke partijen

Dit is een kaartsysteem, dat volgens de gangbare regels alfabetisch is gerangschikt. De bibliografie omvat boeken, tijdschriftartikelen en sedert 1 januari 1975 ook artikelen uit opinie-weekbladen. Artikelen uit dagbladen worden niet in dit systeem opgenomen.

De bibliografie wordt langs primaire en secundaire weg samengesteld. Basis van de tweede werkwijze is een bestaand kaartstelsel, dat in de periode 1964-1966 door prof. Lipschits werd aangelegd. Voorts worden verwerkt de aanwinstenlijsten van de Universiteitsbibliotheek van de Rijksuniversiteit Groningen, van de Koninklijke Bibliotheek en van het Instituut voor Wetenschap der Politiek te Amsterdam. Er wordt een bibliografisch periodiek op ons onderwerp bijgehouden: *Periodiekenparade* (Assen). Literatuurlijsten uit boeken en scripties worden uiteraard verwerkt voor zover ze betrekking hebben op het onderwerp. Van een aantal gespecialiseerde instellingen zijn de catalogi doorgenomen: Internationaal Instituut voor Sociale

Geschiedenis, Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie, Sociaal-Historisch Centrum Limburg en de bibliotheken van de Tweede Kamer en de Wiardi Beckmanstichting.

Wat betreft de primaire samenstelling van de bibliografie waren per 31 december 1978 de volgende periodieken verwerkt:

Acta Politica 1965 t/m 1978

Anti-Revolutionaire Staatskunde 1947 t/m 1956, 1966 t/m 1968, 1974 t/m 1978

Christelijk-Historisch Tijdschrift 1966 t/m 1968, 1972 t/m 1978

Het Gemeenebest 1945 t/m 1958

De Gids 1945 t/m 1974

Katholiek Staatskundig Maandschrift 1947 t/m 1963/4

Liberaal Reveil 1956 t/m 1978

De Personalist 1948 t/m 1951

Podium 1945 t/m 1966

Politiek 1966 t/m 1968

Politiek Perspectief 1971 t/m 1978

Politiek en Cultuur 1945 t/m 1956, 1966 t/m 1968, 1973 t/m 1978

Scholing en Strijd 1945 t/m 1946

Socialisme en Democratie 1945 t/m 1978

De Vrijzinnig Democraat 1945 t/m 1946

opnieuwweekbladen:

Elseviers Magazine sedert 1 januari 1975

De Groene Amsterdammer sedert 1 januari 1975

Haagse Post sedert 1 januari 1975

De Nieuwe Linie sedert 1 januari 1975, alsmede jrg. 1974

De Tijd sedert 1 januari 1975

Vrij Nederland sedert 1 januari 1975, alsmede de jrg. 1973 en 1974.

Ten behoeve van het onderzoek naar de partij-politieke ontwikkelingen in Nederland in de periode 1966 t/m 1968, werden genoemde opinieweekbladen geanalyseerd en in de bibliografie opgenomen.

In aansluiting hierop is begonnen met het verwerken van de jaren 1968 tot 1975. De hiervoor benodigde ingebonden jaar-

gangen ontvangen wij van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag.

In december 1978 waren de opinieweekbladen tot en met 1971 in de bibliografie opgenomen.

Per 31 december 1978 waren ongeveer 18.200 kaartjes opgenomen in de alfabetische bibliografie Nederlandse politieke partijen.

2.3 Systematische bibliografie Nederlandse politieke partijen (oude stijl)

Na 5 jaar van gestage groei, blijkt de oorspronkelijk gehanteerde systematische indeling te grof om op snelle en adequate wijze het bestand te kunnen blijven ontsluiten. De staf van het Centrum heeft daarom een nieuwe systematische indeling ontworpen, die zowel geschikt is voor verwerking van titels in een kaartsysteem als voor verwerking per computer. Dit indelingssysteem is vanaf 1 september 1978 gehanteerd voor het kaartsysteem; het wordt hieronder besproken in paragraaf 2.4. De opbouw van een computerbestand verkeert in een experimenteel stadium; een verslag hiervan wordt gegeven in paragraaf 2.5.

De tot 1 september 1978 gebruikte bibliografie is afgesloten. Dit afgesloten bestand zal te zijner tijd òf in het computerbestand worden ingevoerd dan wel in de nieuwe systematische bibliografie worden verwerkt.

De indeling van de afgesloten systematische bibliografie is als volgt:

1. Algemeen, diversen Onder deze rubriek valt alles, wat niet onder één van de volgende rubrieken is in te delen. Periodiek wordt nagegaan of uit deze rubriek afzonderlijke rubrieken gevormd kunnen worden. Op deze manier kwamen enkele van de hierna volgende rubrieken tot stand.

2. Nederlandse politieke partijen

2.1 Algemeen In deze rubriek worden boeken en artikelen opgenomen die handelen over vier of meer partijen.

- 2.2 Anarchisme/ anarchistische organisaties Deze rubriek betreft anarchistische organisaties in het algemeen. De specifiek anarchistische partijen, zoals de Socialistische Partij van Kolthek, vallen onder rubriek 2.10.
- 2.3 Communisme/ communistische partijen/ eurocommunisme Deze rubriek betreft boeken en artikelen over het (euro)communisme en communistische partijen in het algemeen. Artikelen over de CPN of de Franse CP vallen respectievelijk onder de rubrieken 2.10 en 16.
- 2.4 Confessionele partijen Deze rubriek betreft confessionele partijen in het algemeen (het begrip confessionele partij, wenselijkheid van confessionele partijen etc.). De specifiek confessionele partijen als KVP en SGP vallen onder 2.10.
- 2.5 Conservatisme Deze rubriek betreft boeken en artikelen over conservatisme in het algemeen.
- 2.6 Fascisme/ fascistische partijen Deze rubriek betreft fascistische en nationaal-socialistische partijen in het algemeen. De specifiek fascistische en nationaal-socialistische partijen als NSB en NSNAP vallen onder 2.10.
- 2.7 Liberalisme/ liberale partijen Deze rubriek betreft liberalisme en liberale partijen in het algemeen. Specifiek liberale partijen als de Liberale Staatspartij en de VVD vallen onder rubriek 2.10.
- 2.8 Protestants-christelijke partijen Deze rubriek betreft protestants-christelijke partijen in het algemeen. Specifiek protestants-christelijke partijen als ARP en GPV vallen onder rubriek 2.10.
- 2.9 Socialisme/ socialistische partijen Deze rubriek betreft socialistische partijen in het algemeen. Specifiek socialistische partijen als PvdA en SDAP vallen onder rubriek 2.10.
- 2.10 Alfabetisch geordend op partijnaam Deze rubriek bevat boeken en artikelen per politieke partij in alfabetische volgorde: Anti-Misdaad Partij, Anti-Revolutionaire partij, Boerenpartij, Bruggroep etc.
- 2.10.1 Organisatorische structuur Per partij is in dit oude systeem slechts één onderverdeling gemaakt, namelijk de organi-

- satorische structuur, hetgeen inhoudt het huishoudelijk reglement en de statuten. Met de verdere uitsplitsing per partij is nu een begin gemaakt (zie paragraaf 2.4).
3. Relaties tussen partijen
- 3.1 Alfabetisch geordend Bijvoorbeeld ARP - CHU, D'66 - PvdA, PvdA - VVD.
- 3.2 Samenwerking progressieve partijen In deze rubriek zijn boeken en artikelen opgenomen over de samenwerking tussen D'66, PPR en PvdA (eventueel met PSP en CPN). De rubriek 'samenwerking confessionele partijen' is komen te vervallen sinds de oprichting van het CDA en is ondergebracht bij rubriek 2.10.
4. Organisatorische structuur algemeen In deze rubriek worden boeken, artikelen en teksten (reglementen, statuten e.d.) opgenomen over de organisatorische structuur van de politieke partijen in het algemeen of van twee of meer partijen. Boeken, artikelen en teksten over de organisatorische structuur van één partij worden opgenomen onder 2.10.1.
5. Theoretische aspecten Deze rubriek betreft boeken en artikelen over theoretische aspecten van de politieke partij(vorming), uitgezonderd de organisatorische structuur.
6. Kabinetcrises/ kabinetsformaties Deze rubriek betreft boeken en artikelen over kabinetcrises en -formaties in het algemeen en de afzonderlijke crises en formaties.
7. Kiesstelsel Literatuur over het bestaande kiesstelsel en over wijzigingen of voorstellen tot wijziging van het kiesstelsel.
8. Verkiezingen Deze rubriek betreft boeken en artikelen over gehouden verkiezingen voor de Tweede Kamer, de Eerste Kamer, de Provinciale Staten en de Gemeenteraden. De rubriek is chronologisch geordend.
9. Electorale sociologie Deze rubriek betreft onderzoeken van de openbare mening op het gebied van de Nederlandse politiek.
10. Democratisering Deze rubriek betreft artikelen en boeken over de democratie in het algemeen en over aspecten van de democratie als buitenparlementaire oppositie, studentenbeweging, kiezersinvloed.

11. Parlement, regering, ministers en ambtenaren Naast artikelen over de houding van de politieke partijen ten opzichte van het parlement, de regering enz., bevat deze rubriek ook artikelen over het regeringsbeleid en de politieke adviseurs.
12. Dekolonisatie Deze rubriek betreft voornamelijk de houding van de Nederlandse politieke partijen ten opzichte van de dekolonisatie van Indonesië en Nieuw-Guinea. Deze wat specialistische rubriek is ontstaan als gevolg van het onderwijs dat over dit onderwerp werd gegeven.
13. Werknemers en werkgevers Onder deze rubriek vallen artikelen over werknemers en werkgevers en hun onderlinge verhoudingen, ondernemingsraden, medezeggenschap, stakingen etc.
14. Denkbeelden tijdens de Tweede Wereldoorlog over partijvorming
15. Biografieën Deze rubriek bevat biografisch materiaal van en over Nederlandse politici.
16. Buitenlandse politieke partijen Boeken en artikelen over buitenlandse politieke partijen.
17. Europese integratie/verkiezingen Deze rubriek betreft de houding van de Nederlandse politieke partijen t.a.v. Europese eenwording en de Europese verkiezingen.
18. Vrouwenbeweging Deze rubriek is opgenomen omdat over dit onderwerp mogelijk een werkcollege gegeven zou worden.
19. Groningen Artikelen over partij-politieke ontwikkelingen in de provincie en in de gemeente Groningen.
20. Koninklijk Huis In deze rubriek zijn boeken en artikelen opgenomen over leden van het Koninklijk Huis. Voor deze rubriek wordt niet gericht gezocht.
- In de systematische bibliografie Nederlandse politieke partijen waren per 31 december 1978 ongeveer 21.700 kaartjes opgenomen. Na paragraaf 2.6 over het uittrekselsysteem wordt een gebundeld overzicht gegeven van de omvang van elke rubriek.

2.4 Systematische bibliografie Nederlandse politieke partijen
(nieuwe stijl)

Het belangrijkste verschil tussen de "oude" en de "nieuwe" bibliografie ligt in de aangebrachte onderverdeling naar onderwerp binnen de politieke partijen. Dit maakt het mogelijk zeer gericht te zoeken.

Wilde men, om een voorbeeld te geven, in het oude systeem zoeken naar literatuur over het ontstaan van de PvdA, dan moesten alle kaartenbakken voor de PvdA worden doorgenomen; in het nieuwe systeem hoeft men in dit geval voor de PvdA alleen onder de subrubriek "ontstaansgeschiedenis" te zoeken. De indeling van de nieuwe systematische bibliografie is als volgt:

A. Nederlandse Politieke Partijen	I. Algemeen + subrubrieken
	II. Partijen alfabetisch + subrubrieken
B. Theoretische Aspecten	over partijstelsel en partijvorming
C. Openbare Mening	onderzoeken met een relatie tot politieke partijen
D. Groningen	I. Algemeen + subrubrieken
	II. Partijen alfabetisch + subrubrieken

ad A De rubrieken I en II van hoofdgroep A zijn onderverdeeld in de hierna volgende subrubrieken.

subrubrieken:

1. algemeen/diversen: werken over 4 of meer van de volgende subrubrieken
2. (ontstaans)geschiedenis, opheffing partijen
3. interne partijstructuur: partijorganisatie, ledenstructuur, etc.
4. vleugelvorming, afsplitsing, interne ontwikkelingen
5. congressen, partijraden en andere vergaderingen (chronolo-

- gische indeling)
6. verkiezingen, verkiezingsprogramma's, uitslagen (chronologische indeling)
  7. kabinetscrises/formaties: chronologische indeling, terwijl hierin ook beleidsoverzichten en theoretische werken over kabinetsformaties kunnen worden opgenomen
  8. relaties tussen nederlandse politieke partijen
  9. europese integratie, partijvorming en verkiezingen
  10. nederlandse politieke partijen in internationaal partijverband
  11. ideologie, maatschappijvisie: beginselprogramma's, ook de verschillende "ismen", mits gerelateerd aan één of meer partijen
  12. buitenlands beleid, defensiebeleid, ontwikkelingssamenwerking en veiligheidsbeleid
  13. cultuurbeleid, media(beleid), recreatie en sportbeleid
  14. economisch, financieel en sociaal beleid
  15. energiebeleid, grondstoffenbeleid en milieubeleid
  16. grondpolitiek en landbouwbeleid (incl. tuinbouw, veehouderij, visserij)
  17. inrichting van de staat (nationaal)
  18. inrichting van de staat (provinciaal/gewestelijk)
  19. inrichting van de staat (lokaal)
  20. onderwijs en wetenschap
  21. verkeer en waterstaat (incl. posterijen)
  22. volksgezondheid (geestelijke en lichamelijke)
  23. volkshuisvesting en ruimtelijke ordening
  24. welzijnsbeleid en vormingswerk, vrouwenemancipatie en minderheidsgroepen
  25. wetshandhaving en politiebeleid (justitie)
  26. werknemers/werkgeversorganisaties
  27. buitenparlementaire aktie: studenten-, soldatenbewegingen, pressiegroepen, landelijke akties etc.
  28. (de)kolonisatie: Indonesië, Suriname, Nieuw-Guinea, Ned. Antillen
  29. biografieën: biografische informatie

ad B Theoretische aspecten van partijvorming/politieke systemen. Deze hoofdgroep bevat niet uitsluitend werken, die aan de Nederlandse partijpolitieke situatie gerelateerd kunnen worden. Deze hoofdgroep zal t.z.t. nog onderverdeeld worden.

ad C Openbare mening: opinieonderzoeken, die gerelateerd kunnen worden aan de Nederlandse politieke partijen.

ad D Groningen: voor zover relevant wordt hier de indeling in rubrieken en subrubrieken van hoofdgroep A gevolgd. Alleen zaken van provinciaal of gemeentelijk belang worden in deze hoofdgroep opgenomen.

De indeling is ontworpen door de staf van het Centrum en voor een deel gebaseerd op het register dat de heer I. Lipschits samenstelde voor de bundel "Verkiezingsprogramma's; verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal 1977", een publicatie die in 1977 bij de Staatsuitgeverij verscheen. De opzet van het classificatiesysteem is zodanig dat zowel voor het kaartsysteem als voor de computer dezelfde indelingscode wordt gebruikt.

De nieuwe systematische bibliografie omvat momenteel 300 titels.

In de bibliografieën worden vanaf 1 september 1978 meer periodieken verwerkt, voornamelijk partijbladen. Deze bladen werden tot 1 september 1978 uitsluitend in het uittrekselsysteem (paragraaf 2.6) verwerkt. Het gaat om de volgende bladen:

De Banier (SGP)
Bestuursforum (CDA)
Bevrijding (PSP)
Het Buitenhof (DS'70)
De Demokraat (D'66)
Gemeentepaper (PPR)
De Nederlander (CHU)
Nederlandse Gedachten (ARP)

Ons Burgerschap (GPV)
Partijkrant (PvdA)
Politiek Nieuws (KVP)
PPRAK (PPR)
Roos in de Vuist (PvdA)
De Tribune (SP)
Vrijheid en Democratie (VVD)

2.5 Computerisering bibliografisch systeem

Reeds enkele jaren is geprobeerd om de documentatiesystemen van het Centrum te computeriseren. Er zijn verschillende argumenten te noemen waarom deze computerisering dient te worden nagestreefd:

- a. de universitaire samenwerking bij onderzoekingen betreffende Nederlandse politieke partijen kan vlotter verlopen door de grotere toegankelijkheid van het materiaal;
  - b. bij een gelijkblijvend arbeidspotentieel kan een (noodzakelijk geachte) verbreding van werkzaamheden plaatsvinden, zodat zo goed mogelijk kan worden voldaan aan de door de Universiteitsraad aan het Centrum gestelde taak een "systematische, volledige en algemeen toegankelijke dokumentatie" te verzorgen;
  - c. door middel van computerisering kan een verfijning van het documentatiesysteem worden bereikt, die bij een kaartstelsel niet haalbaar is. Deze verfijning is vooral voor de gebruiker van belang, die bij een gecomputeriseerd stelsel zeer gerichte vragen beantwoord kan krijgen;
  - d. een aanvullend argument is dat computerisering ruimtebesparend werkt doordat geen kaartenbakken meer nodig zijn.
- In de loop van 1978 is gepoogd deze plannen tot computerisering te realiseren. Daartoe zijn gesprekken gevoerd met dr. T. de Graaf van de Computer-Kommissie van de Faculteit der Letteren en met drs. C.A. Slijper van het Rekencentrum. Met betrekking tot de voorgenomen aanvraag tot aanschaf van de benodigde terminal is contact onderhouden met leden van

het Project Burocratisering te Groningen.

Alvorens een aanvraag in te dienen tot aanschaf van een terminal, is gepoogd met behulp van een (tijdelijk) door het Rekencentrum ter beschikking gestelde terminal tot een werkbaar systeem en een bruikbaar programma te komen. In overleg met drs. C.A. Slijper van het Rekencentrum en prof. dr. F.N. Stokman van het Sociologisch Instituut is de keuze voor een programma op het Remote Information Query System (RIQS), dat onlangs door het Sociologisch Instituut en het Rekencentrum is aangeschaft, gevallen. Met dit programma is geprobeerd een werkbaar systeem te ontwikkelen, waardoor de systematische bibliografie (nieuwe stijl) computermatig verwerkt kan worden. In het najaar van 1978 is een aanvang gemaakt met het operationaliseren van dit systeem. Om eventuele "kinderziektes" uit het systeem te halen en om de gevolgen van deze computerisering voor de gebruiker zo goed mogelijk te kunnen overzien, is een 'proefperiode' ingesteld, waarin naast de computermatige verwerking ook nog de verwerking via het kaartstelsel plaatsvindt. Na afloop van deze proefperiode zal worden bezien of tot aanvraag voor aanschaf van een terminal overgegaan zal worden. In bijlage II wordt verslag gedaan van de ervaringen en resultaten, die de proefperiode tot eind 1978 opleverde.

2.6 Uittrekselsysteem

Van de door de staf gelezen boeken en artikelen worden uittreksels gemaakt op uittrekselkaarten, die in het uittrekselsysteem worden verwerkt. In dit systeem zijn ook uittreksels uit Keesings Historisch Archief opgenomen, voor zover deze betrekking hebben op de partij-politieke ontwikkelingen in Nederland. Het Centrum ontvangt van de Rijksvoorlichtingsdienst de uitgave *Beleid Beschouwd*. Het blad wordt in zijn geheel bewaard. Van de delen, die voor onderzoek van belang zijn, worden verwijzingen in het systeem opgenomen. Daarnaast wordt een aantal partijbladen systematisch in het

uittrekselsysteem verwerkt:

Anti-Revolutionaire Staatskunde (ARP)
De Banier (SGP)
Bestuursforum (CDA; voortzetting van de afzonderlijke bladen voor gemeente- en provinciebestuurders van ARP, KVP en CHU)
Bevrijding (PSP) (voorheen Radikaal)
Het Buitenhof (DS'70; voorheen: Politiek Bulletin)
Christelijk-Historisch Tijdschrift (CHU)
D'emocraat (D'66)
Gemeente Paper (PPR)
Liberaal Reveil (VVD)
Ons Burgerschap (GPV)
Onze Binding (PvdA-Groningen)
Partijkrant (PvdA)
Politiek en Cultuur (CPN)
Politiek Perspectief (KVP)
PPRAK (PPR)
Roos in de Vuist (PvdA)
Socialisme en Democratie (PvdA)
Vrijheid en Democratie (VVD)

Dank zij de welwillende medewerking van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag ontvingen wij ingebonden jaargangen dagbladen in bruikleen ter bewerking voor het uittrekselsysteem. Per 31 december 1978 waren de volgende dagbladen in het systeem verwerkt:

Algemeen Handelsblad 1945 t/m maart 1960 en mei-juni 1968
De Maasbode 1947 t/m 1948
De Nieuwe Nederlander 1945 t/m 1947
Trouw 1945 t/m 1950
De Tijd 1947 t/m 1948
De Volkskrant 1945 t/m 1948
Het maandblad "Politiek Overzicht", een uitgave van de Stichting Burgerschapskunde, wordt eveneens op uittrekselkaarten verwerkt.

Op deze kaarten worden onderwerp, auteursnaam, titel, plaats en

jaar van uitgave, paginering, bibliotheek waar de publikatie aanwezig is en het uittreksel opgenomen. De kaarten zijn systematisch geordend volgens het "oude" systeem (zie paragraaf 2.3). Binnen de afzonderlijke rubrieken zijn de kaarten chronologisch, op datum van gebeurtenis, gerangschikt.

Per 31 december 1978 waren in het uittrekselsysteem 16.500 kaarten opgenomen.

Overzicht van de rubrieken in de systematische bibliografie (oude stijl) en uittrekselsysteem met de bijbehorende aantallen cataloguskaartjes en uittrekselkaarten

De getallen zijn naar boven afgerond op vijftigtallen.

Rubrieken	Systematische bibliografie	Uittrekselsysteem
1. <u>Algemeen, diversen</u>	1500	350
2. <u>Nederlandse politieke partijen</u>		
2.1 algemeen	450	100
2.2 anarchisme/ anarchistische organisaties	50	50
2.3 communisme/ communistische partijen	100	
2.4 confessionele partijen	100	50
2.5 conservatisme	50	
2.6 fascisme/ fascistische partijen	50	
2.7 liberalisme/ liberale partijen	100	
2.8 protestants-christelijke partijen	250	50
2.9 socialisme/ socialistische partijen	150	50
2.10 alfabetisch op partijen		
Algemeen Nederlandsch Werklieden Verbond	50	
Algemeene Staatspartij	50	
Amsterdamse Aktiepartij	50	
Anti-Misdaad Partij	50	
Anti-Revolutionaire Partij	1300	1000
Bellamy Partij		50
Binding Rechts	50	50
Boerenpartij	100	150
Boeren- en Middenstandspartij		50
Bond van Christen-Socialisten	50	
Bond van Vrije Liberalen	50	
Bruggroep	50	50
Christelijk Democratische Unie	50	50
Christelijk Democratische Volkspartij		50
Christelijk Historische Unie	400	650
Christelijk Nationale Volkspartij		50
Christelijk Sociale Partij	50	50
Christelijke Volkspartij	50	50
Christen-Democratisch Appèl	600	650
Christen-Democratische Partij	50	50
Christen Democratische Unie	50	50
Christen-Radicalen	50	50
Comité van Waakzaamheid	50	50
Communistische Partij van Nederland	1200	650
Consciëntiële Unie		50
Conservatieve Partij	50	
Democraten '66	350	250
Democratisch Actiecentrum	50	50
Democratisch Socialisten '70	100	250

Democratische Middenpartij		50
De Derde Weg	50	50
Economische Bond	50	
Eenheid Door Democratie	50	
Europese Conservatieve Unie		50
Evangelische Progressieve Volkspartij	50	50
Evangelische Solidariteits Partij	50	50
Friese Bond	50	
Friese Nationale Partij	50	50
Friese Volkspartij	50	
Gereformeerd Politiek Verbond	200	350
Grönneger Bond	50	
Groep-Lopez		50
Groep-Voogd		50
Grondpartij	50	
Hervormde (Gereformeerde) Staatspartij	50	50
Humanistisch Socialistische Partij	50	
Internationale Kommunistenbond	50	50
Jong Conservatief Verbond		50
Kabouters/ Provo	100	50
Katholieke Nationale Partij	50	100
Katholieke Volkspartij	1550	1450
Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland	50	50
Liberaal Democratische Partij		50

Liberaal Democratische Partij		50
Liberaal Democratische Partij		50
Liberaal Democratische Partij van Vrije Burgers		50
Liberaal Democratische Partij (De Vrijheidsbond)	50	50
Liberaal Democratische Unie	50	50
Lijst-Germaux		50
Middenstandspartij		50
Nationaal Democratische Partij		50
Nationaal Europese Sociale Beweging		50
Nationaal Evangelisch Verband	50	
Nationaal Historische Partij	50	
Nationaal Socialistische Beweging	100	50
Nationaal Socialistische Nederlandse Arbeiders Partij		50
Nationaal Verbond		50
Nationale Bond Landbouw en Maatschappij	50	
Nationale Bond van Protestantse Kiezers	50	50
Nationale Christelijke Unie		50
Nationale Groep		50
Nationale Katholieke Partij	50	
Nationale Partij	50	50
Nationale Unie	50	50
Nationale Volkspartij		50
Nederlands Gesprek Centrum	50	50
Nederlandse Bellamy Partij		50

Nederlandse Conservatieve Partij		50
Nederlandse Democratische Partij		50
Nederlandse Middenstandspartij		50
Nederlandse Oppositie Unie		50
Nederlandse Unie	50	50
Nederlandse Volks Beweging	150	150
Nederlandse Volksunie	50	50
Neutrale Boeren- en Plattelanderspartij	50	
Nieuw Democratische Partij	50	50
Nieuw Rechts	50	50
Noodraad	50	50
Onafhankelijke Boerenpartij		50
Onafhankelijke Nationale Groep		50
Onafhankelijke Socialistische Partij	50	
Oude SDAP	50	50
Pacifistisch Socialistische Partij	250	300
Partij van de Arbeid	2950	1600
Partij van de Daad		50
Partij van Vrije Burgers		50
Partij van de Vrijheid	50	50
Partij voor Landbouw en Middenstand		50
Partij voor Ongehuwden	50	50
Partij voor Overheidspersoneel		50
Partij voor Recht en Vrijheid		50

Partij voor Volksbelang en Volksstemming		50
Partij voor Volkswil en Referendum	50	50
Partij voor Wereldregering		50
Partij zonder Politicus		50
Personalistische Unie		50
Politieke Partij Radikalen	300	300
Positief Christelijke Nationale Unie	50	50
Progressief Rechts	50	50
Protestants Christelijke Volkspartij		50
Protestantsche Unie	50	50
Protestantse Volkspartij	50	
Radicaal Democratische Unie		50
Radicaal Democratische Volkspartij		50
Reformatorisch Politieke Federatie	50	50
Religieus-Socialistisch Verbond	50	
Republikeinse Partij		50
Resoluut	50	50
Revolutionair Communistische Partij	50	50
Revolutionair Socialistische Arbeiders Partij	50	50
Revolutionair Socialistische Partij	50	
Rooms Katholieke Partij Nederland	50	50
Rooms Katholieke Staatspartij	300	100
Sociaal Democratische Arbeiders Partij	500	100
Sociaal Democratische Bond	150	

Sociaal Democratische Partij	100	
Sociale Bond voor Sportbelangen		50
Socialistische Partij	50	50
Socialistische Beweging		50
Socialistische Unie	50	50
Socialistische Werkers Partij	50	50
Staatkundig Gereformeerde Partij	100	200
De Unie		50
Verbond tegen Ambtelijke Willekeur	50	50
Volkspartij voor Vrijheid en Democratie	850	1250
Vrije Socialistische Vereeniging	50	
Vrijzinnig Democratische Bond	100	50
Werkgroep "Fusie vooruitstrevende rechtse partijen"		50

3. Relaties tussen partijen

3.1 alfabetisch op partijen

ARP - BP	50	50
ARP - CDU	50	
ARP - CHU	50	50
ARP - CPN	50	50
ARP - CVP		50
ARP - D'66		50
ARP - EPV		50
ARP - ESP		50
ARP - GPV	50	50

ARP - H(G)S	50	
ARP - KVP	50	50
ARP - NVB		50
ARP - PPR	50	50
ARP - PSP	50	
ARP - PvdA	50	50
ARP - Prot. Unie	50	
ARP - RKSP	50	50
ARP - SDAP	50	50
ARP - SGP	50	50
ARP - VDB		50
ARP - VVD	50	50
BP - CPN	50	
CDA - CPN	50	
CDA - EPV		50
CDA - GPV		50
CDA - PPR	50	50
CDA - PvdA	50	50
CDA - RPF		50
CDA - SGP		50
CDA - VVD	50	50
CDU - CHU		50
CDU - SDAP	50	50
Christen-Radicalen - D'66	50	

Christen-Radicalen - PSP	50	50
Christen-Radicalen - PvdA		50
CHU - D'66	50	
CHU - GPV		50
CHU - KVP	50	50
CHU - NVB		50
CHU - PvdA	50	50
CHU - Prot. Unie	50	
CHU - SDAP		50
CHU - RKSP	50	
CHU - SGP		50
CHU - VVD	50	50
Confessionele partijen - PvdA		50
CPN - D'66	50	
CPN - KVP	50	50
CPN - NVB	50	50
CPN - PSP	50	50
CPN - PvdA	100	50
CPN - SDAP	50	50
CPN - SU	50	
CPN - VVD		50
D'66 - DS'70	50	50
D'66 - KVP		50
D'66 - PPR		50

D'66 - PSP	50	50
D'66 - PvdA	50	50
D'66 - VVD	50	50
DS'70 - PvdA		50
DS'70 - VVD	50	50
GPV - NEV		50
GPV - PvdA	50	
GPV - PPR		50
GPV - RPF		50
GPV - SGP		50
GPV - VVD	50	50
KNP - KVP		50
KVP - PPR	50	50
KVP - PvdA		50
KVP - SGP	150	300
KVP - VVD		50
LSP - VVD	50	50
Ned. Unie - NSB		50
Ned. Unie - NVB	50	
NVB - PvdA	50	50
NVB - RKSP	50	
NVB - SDAP		50
PPR - PSP	50	50
PPR - PvdA	50	50
	50	50

PPR - VVD	50	
PSP - PvdA	50	50
Prot. Unie - SGP	50	
PvdA - SGP		50
PvdA - PvdV		50
PvdA - VDB		50
PvdA - VVD	50	50
RKSP - SDAP	50	50
RPF - SGP		50
SDAP - VDB		50
3.2 Samenwerking progressieven	200	100
4. <u>Organisatorische structuur algemeen</u>	50	50
5. <u>Theoretische aspecten</u>	150	
6. <u>Kabinetscrises/kabinetsformaties</u>	500	750
7. <u>Kiesstelsel</u>	300	150
8. <u>Verkiezingen</u>	500	400
9. <u>Electorale sociologie</u>	300	200
10. <u>Democratisering</u>	300	50
11. <u>Parlement, regering, ministers en ambtenaren</u>	500	150
12. <u>Dekolonisatie</u>	300	50
13. <u>Werknemers en werkgevers</u>	750	150
14. <u>Denkbeelden tijdens de Tweede Wereldoorlog over partijvorming</u>	350	50
15. <u>Biografieën</u>	300	50
16. <u>Buitenlandse politieke partijen</u>	900	
17. <u>Europese integratie/verkiezingen</u>	250	50
18. <u>Vrouwenbeweging</u>	350	50
19. <u>Groningen</u>	50	50
20. <u>Koninklijk Huis</u>	50	50

2.7 Knipselarchief

Vanaf 1970 zijn door prof. Lipschits knipsels bewaard over partij-politieke ontwikkelingen die waren bedoeld voor persoonlijk gebruik. Deze knipsels zijn opgeplakt en systematisch geordend. Sinds 1 september 1973 worden een landelijk ochtendblad, landelijk avondblad en een regionale krant geknipt. Op dit moment zijn dat respectievelijk: Trouw, NRC-Handelsblad en het Nieuwsblad van het Noorden.

De knipsels worden opgeplakt, gerubriceerd en in mappen opborgen. De indeling van de rubrieken is globaal hetzelfde als de indeling die voor het uittrekselsysteem wordt gehanteerd. In verband met de deelname van het Centrum aan de "European Election Study" (zie hoofdstuk 4) wordt ook op het onderwerp "Europese verkiezingen" geknipt. Voor dit project wordt naast de dagbladen "Europa van morgen", uitgegeven door het Haagse bureau van de Europese Gemeenschappen, verwerkt.

2.8 Trefwoordencatalogus

Deze catalogus bevat een reeks begrippen en organisaties, die als zodanig niet in onze systemen voorkomen. De gebruiker wordt verwezen naar de betrokken rubrieken in de systematische bibliografie, het uittrekselsysteem en het knipselarchief. Enkele voorbeelden:

politieke adviseurs: zie ambtenaren

overheidssubsidiëring van politieke partijen: zie organisatorische structuur algemeen

Democratisch Centrum Nederland: zie KVP

2.9 Periodiekencatalogus

Dit is een kaartsysteem van de periodieken (tijdschriften, weekbladen, dagbladen, partijbladen) die voor ons onderzoek van belang kunnen zijn. Van elke periodiek worden zoveel mogelijk basisgegevens vermeld: datum van eerste uitgave, eventueel datum van

opheffing, adres, partij-affiliatie, bibliotheken waar de betrokken periodiek wordt bewaard, enz. Bovendien wordt aangegeven of en tot hoever de periodiek in de overige documentatiesystemen op het Centrum is verwerkt.

2.10 Catalogus Nederlandse politieke partijen

In deze catalogus zijn de Nederlandse politieke partijen opgenomen. Hierbij is uitgegaan van de lijst van partijen, die bij de Kiesraad waren ingeschreven. Iedere partij staat op een afzonderlijke kaart, waarop zoveel mogelijk gegevens worden vermeld: adressen, telefoonnummers, wetenschappelijke bureaus, enz.

2.11 Systeem voor bewaarplaatsen archieven

Het is moeilijk een overzicht te krijgen van de bewaarplaatsen van archieven van politieke partijen, van hun nevenorganisaties en van personen die een rol in het partij-politieke leven hebben gespeeld. Op het Centrum is een poging hiertoe gedaan. De bestaande politieke partijen en hun wetenschappelijke bureaus zijn bezocht en bij die gelegenheid is gevraagd naar de bewaarplaats van de partij-archieven en naar de voorwaarden waarop deze toegankelijk zijn voor wetenschappelijk onderzoek. Daarnaast is in het Algemeen Rijksarchief, het Katholiek Documentatiecentrum, het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie en het Sociaal-Historisch Centrum Limburg onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van voor ons Centrum belangrijke archieven. Deze gegevens zijn in het systeem voor bewaarplaatsen archieven opgenomen. Doel van deze activiteit is een zo volledig mogelijk overzicht te geven van de bewaarplaatsen van archieven van personen en partijen, van belang voor het wetenschappelijk onderzoek.

3. ARCHIEVEN EN INTERVIEWS

3.1 Archieven

Op het Centrum wordt getracht de bewaarplaatsen van archieven van politici en van politieke partijen te inventariseren (zie hierboven paragraaf 2.11). De activiteiten zijn er niet op gericht archieven te verwerven. In de loop der jaren zijn echter enkele archieven op het Centrum gedeponereerd:

- het archief van G.J.C. Schilthuis, tot 1946 secretaris van de Vrijzinnig-Democratische Bond;
- de archieven van de heren A.J. Meerburg en N. Schwarz, ex-leden van het Hoofdbestuur van D'66;
- het (gedeeltelijk) archief van de afdeling-Groningen van de PSP.

De archieven van de heren Meerburg en Schwarz zijn door de betrokkenen openbaar gemaakt. De heer J.N.P. Neuvel heeft deze archieven geïnventariseerd. Deze inventaris is als bijlage III opgenomen.

Dank zij de bemiddeling van drs. D.F.J. Bosscher heeft het Centrum van de erfgenamen van mr. dr. L.N. Deckers de beschikking gekregen over een onuitgegeven manuscript. Deckers was minister van Defensie in het derde ministerie Ruys de Beerenbrouck (1929-1933) en in het tweede ministerie Colijn (1933-1935) en minister van Defensie en van Landbouw en Visserij in het derde ministerie Colijn (1935-1937). Tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft Deckers een zeer uitvoerige parlementaire geschiedenis geschreven over de periode van de ministeries Van Tienhoven (1891-1894), Roëll (1894-1897) en Pierson (1897-1901). Het manuscript is gedeeltelijk getypt en gedeeltelijk handgeschreven. Het omvat enkele duizenden pagina's, waaronder 79 bijlagen. De inhoudsopgave van het manuscript is als bijlage IV in dit Jaarboek opgenomen. Om een indruk van dit werk te geven is als bijlage V een fragment - een deel van het derde hoofdstuk met de daar-

bij behorende voetnoten en bijlagen - in dit Jaarboek opgenomen.

De archief-creërende werkzaamheden van het Centrum betreffen, naast het reeds hierboven genoemde uittrekselsysteem en knipselarchief (paragrafen 2.6 en 2.7), een geluidsarchief, een beeldarchief en een interviewarchief.

3.2 Geluidsarchief

Tot aan 1978 heeft bij de opbouw van het geluidsarchief op het Centrum een nauwe samenwerking bestaan met de Stichting Film en Wetenschap (SFW) te Utrecht. De SFW stelde lijsten samen met korte inhoudsopgaven van geluidsmateriaal inzake Nederlandse politieke partijen. Op het Centrum werd hieruit een selectie gemaakt op basis van relevantie en prioriteit. Het geselecteerde materiaal werd in de vorm van geluidsbanden uit Utrecht naar Groningen gestuurd, waar het in drievoud werd uitgetikt: één exemplaar voor de SFW en twee exemplaren voor het Centrum. Op deze wijze kreeg het Centrum de beschikking over een kleine honderd geluidsbanden, waarvan de inhoud in de voorafgaande Jaarboeken van het Centrum is aangeduid.

Door gebrek aan personele middelen heeft deze activiteit in 1978 stilgelegen. Het zou wenselijk zijn dit werk in 1979 weer te kunnen hervatten.

Sinds eind 1975 wordt door de staf van het Centrum zelf geluidsoptnamen gemaakt van partij-politieke bijeenkomsten. In 1978 zijn opnamen gemaakt van:

- de Europa-conferentie van de Wiardi Beckman Stichting en de EEG-commissie van het Partijbestuur van de PvdA (Utrecht, 14 januari 1978);
- het oprichtingscongres van de Evangelische Volkspartij (Utrecht, 28 januari 1978);
- het buitengewoon congres van de PvdA over het ontwerp van het Europees verkiezingsmanifest van de Federatie van Socia-

listische Partijen in Europa (Den Haag, 10 februari 1978);
- het Raads- en Statencongres van de PvdA (Den Haag, 11 februari 1978);
- de Algemene Vergadering van de VVD (Utrecht, 10 en 11 maart 1978);
- het GPV-feestcongres ter gelegenheid van het dertigjarig bestaan (Amersfoort, 8 april 1978);
- de Algemene Ledenvergadering van D'66 (Zwolle, 22 april 1978);
- de redevoering van minister-president Van Agt (inclusief discussie) tijdens een verkiezingsbijeenkomst van het CDA (Groningen, 12 mei 1978);
- de openbare jaarvergadering van de CHU, tevens viering van het zeventigjarig bestaan van de CHU (Arnhem, 20 mei 1978);
- een verkiezingsforum in verband met de gemeenteraadsverkiezingen (Groningen, 25 mei 1978);
- het najaarscongres van D'66 (Breda, 4 en 5 november 1978);
- de najaarspartijraad van de ARP (Rotterdam, 9 december 1978).
Deze geluidsopnamen zijn integraal.

3.3. Beeldarchief

Eind 1974 heeft het Centrum toestemming gekregen van de afzonderlijke zendgemachtigde omroeporganisaties en van de NOS om beeldmateriaal over te nemen uit het NOS-archief. Dank zij deze toestemming was het mogelijk uit het NOS-archief beeldbanden van 60 minuten te monteren over een bepaald onderwerp (b.v. over het ontstaan van D'66 of over Nieuw Links in de PvdA). Het selecteren van het materiaal en het monteren van de band is arbeidsintensief. Wegens gebrek aan personele middelen kon in 1978 geen nieuwe banden worden toegevoegd aan het bestand van 15 beeldbanden. Er bestaat, vooral bij het wetenschappelijk onderwijs, veel vraag naar deze banden. Met vertegenwoordigers van de universiteiten van Leiden en Rotterdam is een eerste en zeer voorlopig gesprek gevoerd over een mogelijke samenwerkingsvorm om dit beeldarchief ge-

zamenlijk uit te bouwen.

3.4 Interviews

In de eerste jaren van het bestaan van het Centrum werden door de staf regelmatig vraaggesprekken gehouden met politici. Deze gesprekken werden op geluidsbanden opgenomen en vervolgens uitgetikt en de uitgetikte tekst werd aan de geïnterviewde politicus voorgelegd. Op deze wijze zijn 26 politici en oud-politici geïnterviewd.

Deze vraaggesprekken vormen een uiterst belangrijke aanvulling op de in archieven bewaarde teksten en de *mémoires*. In vele gevallen kan het vraaggesprek het ontbreken van geschreven bronnen compenseren. Voor de beoefening van de hedendaagse geschiedenis is het interview een vrijwel onmisbare bron. Het is daarom verheugend dat er bij de politici een grote mate van bereidheid tot medewerking bleek te bestaan.

Het is zeer te betreuren dat door gebrek aan personele middelen in 1978 slechts in geringe mate iets aan deze activiteit kon worden gedaan. De heer R.A. Koole heeft vraaggesprekken gevoerd met L.J. Brinkhorst (D'66), J. Pronk (PvdA) en F. van der Spek (PSP) over de houding van "links" Nederland inzake de Europese integratie in verband met de eerste rechtstreekse verkiezingen voor het Europees Parlement. Deze vraaggesprekken zullen worden gepubliceerd.

4. ONDERZOEK EN PUBLICATIES

4.1 Onderzoek

Het Centrum is niet alleen bedoeld als 'werkplaats' voor onderzoek door aan het Centrum verbonden stafleden. Ook het onderzoek van anderen op het betrokken terrein wordt zoveel mogelijk gestimuleerd en ondersteund. Het is een verheugend verschijnsel dat steeds meer personen, in het bijzonder uit het hoger onderwijs en het hoger beroepsonderwijs, gebruik maken van het materiaal, de faciliteiten en de kennis die op het Centrum aanwezig is. Deze dienstverlening vraagt veel tijd en aandacht van de stafleden, maar deze activiteit wordt door de staf als één van de belangrijkste taken van het Centrum gezien.

In dit hoofdstuk wordt verder uitsluitend het onderzoek vermeld waarbij één of meer stafleden van het Centrum betrokken zijn.

4.2 Onderzoek naar het middenkader van politieke partijen

Na de aankondiging dat directe verkiezingen zouden worden gehouden voor het Europees Parlement werd in 1977 op initiatief van dr. K. Reif van de Universiteit van Mannheim de studiegroep "European Elections Study" (EES) gevormd. Het doel is een aantal onderzoekprojecten te coördineren en gemeenschappelijk uit te voeren. Voor ieder afzonderlijk onderzoekproject is een 'director' en een 'co-director' aangewezen, met daarnaast in elk van de negen lid-staten van de Europese Gemeenschap een nationale projectleider. Het Centrum participeert in twee van deze projecten.

Voor het onderzoek naar het middenkader van politieke partijen treedt dr. K. Reif (Mannheim) op als 'director' en prof. dr. R. Cayrol (Parijs) als 'co-director'. Prof. Lipschits is voor Nederland de nationale projectleider. Het

onderzoek wordt gefinancierd door de Stiftung Volkswagenwerk, de Europese Commissie en het Europees Parlement. De nationale projectleiders zijn in de organisatie van het onderzoek vrij. Voor Nederland is het project ondergebracht in het onderzoekprogramma van de Werkgroep Nederlandse Politieke Partijen (zie hierboven, paragraaf 1.3). Het onderzoek wordt uitgevoerd door: R.A. Kooole, I. Lipschits, L.P. Middel, W.H. van Schuur en F.N. Stokman. Deze groep wordt in haar werkzaamheden gesteund door de staf van het Centrum.

Voor dit onderzoek worden de afgevaardigden naar de nationale partijcongressen beschouwd als het middenkader van de politieke partijen. Op een aantal conferenties is door de negen projectleiders een internationale vragenlijst vastgesteld die bindend is voor dit onderzoek. Deze vragenlijst wordt in elk van de negen lid-staten van de Europese Gemeenschap aan de afgevaardigden naar partijcongressen voorgelegd. Zowel wat betreft de financiering als de hoeveelheid werk dat dit onderzoek met zich meebrengt moest het aantal te onderzoeken partijen beperkt worden. Voor Nederland werden middelen toegewezen om vier partijen te onderzoeken: CDA, D'66, PvdA en VVD. In 1978 werden D'66, PvdA en VVD onderzocht en in januari 1979 wordt het CDA onderzocht. Elk van deze partijen verleende volledige medewerking. Voor het onderzoek naar de PvdA zijn inmiddels de eerste gegevens (de antwoorden op de gesloten vragen in de vragenlijst) bekend en ze zijn geanalyseerd. Volgens afspraak is hierover een voorlopig verslag gestuurd aan het Partijbestuur van de PvdA, dat werd opgesteld door I. Lipschits, L.P. Middel en W.H. van Schuur. Dit verslag is als bijlage VI in dit Jaarboek opgenomen. In de inleiding van het verslag staan meer gegevens over de organisatie van het onderzoek, probleemstellingen en mogelijkheden van analyse.

4.3 Onderzoek naar de campagne voor de verkiezingen van het Europees Parlement

Het tweede project van de "European Elections Study", waarin het Centrum participeert, is het onderzoek naar de campagne voor de verkiezingen van het Europees Parlement. Voor dit onderzoek treedt dr. K. Reif (Mannheim) op als 'director' en prof. dr. I. Lipschits als 'co-director' en als nationaal projectleider voor Nederland. Het onderzoek wordt gefinancierd door de Stiftung Volkswagenwerk en de Europese Commissie. Voor Nederland is het project ondergebracht in het onderzoeksprogramma van de Werkgroep Nederlandse Politieke Partijen. Het onderzoek wordt uitgevoerd door de staf van het Centrum.

Bij dit onderzoek zullen de volgende werkzaamheden worden verricht:

- a. Uit dag-, week- en maandbladen zal, in elk van de negen lidstaten, een systematische documentatie worden aangelegd van berichtgeving en artikelen over de verkiezingscampagne. Voor de periode van 1 januari t/m 31 maart 1979 zal men zich beperken tot één dagblad en voor de periode van 1 april t/m 30 juni 1979 zullen drie dagbladen en de belangrijkste week- en maandbladen worden gedocumenteerd. Van deze documentatie worden maandelijks fotocopies gestuurd naar Mannheim en naar het Centrum in Groningen. De originelen blijven onder beheer van de afzonderlijke nationale projectgroepen.
- b. Al het materiaal dat door of namens de politieke partijen in verband met de verkiezingen wordt verspreid, wordt in drievoud verzameld: voor Mannheim, voor Groningen en voor de nationale projectgroepen.
- c. Er zullen vraaggesprekken worden gevoerd met twee of drie personen van iedere politieke partij die aan de verkiezingen deelneemt. Het gaat hierbij om de partijfunctionarissen die nauw betrokken zijn bij de verkiezingscampagne en/of de kandidaatstelling en/of het opstellen van het verkiezingsprogramma. Voor de te behandelen onderwerpen tijdens het vraaggesprek zijn uitvoerige richtlijnen opgesteld. De vraaggesprekken

moeten plaatsvinden tussen 15 april en 10 juni 1979.

d. Direct na 30 juni 1979 moet iedere nationale projectgroep een analyse van de campagne maken. Voor het opstellen van dit stuk (ongeveer 50 pagina's) zijn uitvoerige richtlijnen opgesteld ten einde onderlinge vergelijking mogelijk te maken.

4.4 Programma's en kandidatenlijsten voor de verkiezingen van de Provinciale Staten in 1978

Naar aanleiding van de verkiezingen in 1978 voor de Provinciale Staten is op het Centrum een verzameling aangelegd van de kandidatenlijsten en van de verkiezingsprogramma's. Er is in Nederland weinig onderzoek verricht naar verkiezingen voor de Provinciale Staten en de staf van het Centrum heeft de indruk dat het belang van dit soort verkiezingen wordt onderschat. Het aanleggen van de verzameling kandidatenlijsten en verkiezingsprogramma's is bedoeld als een poging onderzoek op dit gebied als het ware uit te lokken. De officiële kandidatenlijsten werden opgevraagd bij de provinciehuizen. Op het Centrum zijn alle kandidatenlijsten binnengekomen en gedocumenteerd. Voor een grondige analyse van dit materiaal is momenteel geen mankracht aanwezig. De heer S. Singelsma heeft uit dit materiaal een aantal gegevens verzameld, met name voor de provincie Drenthe. Deze bijdrage is in dit Jaarboek als bijlage VII opgenomen. De verkiezingsprogramma's zijn opgevraagd bij de provinciale partij-organisaties. De respons was zeer bevredigend, met name van de kant van de grote partijen: voor de PvdA en het CDA uit alle provincies, voor de VVD uit tien provincies. De heer S. Singelsma heeft een inventarisatie opgesteld van de ontvangen programma's. Deze inventarisatie is als bijlage VIII in dit Jaarboek opgenomen. Er zal naar gestreefd worden in 1979 een inhoudelijke en vergelijkende analyse te maken.

4.5 Partij-enquête 1978

Eens in de twee jaar wordt vanuit het Centrum een schriftelijke enquête gehouden onder de secretarissen van de politieke partijen. Het gaat hierbij om basis-gegevens, die op het Centrum worden bijgehouden. In 1978 werden vragen gesteld over:

- a. het recente ledental met bijbehorende peildatum;
- b. vignet, zinspreuk, embleem en kleur van de partij;
- c. contacten met buitenlandse zusterpartijen;
- d. periodieken en andere publicaties van de partij of van het wetenschappelijk bureau van de partij;
- e. het archief van de partij;
- f. de bibliotheek en/of documentatie-afdeling van de partij;
- g. de samenstelling van het partijbestuur;
- h. de nevenorganen van de partij;
- i. de regeling van de contributie.

Wij ontvingen de ingevulde vragenlijsten van: ARP, D'66, DS'70, GPV, KVP, PSP, PvdA, SGP en VVD. Dit materiaal wordt voor verschillende doeleinden gebruikt.

4.6 Programma's voor de gemeenteraadsverkiezingen in de provincie Groningen in 1978

Aan de Lerarenopleiding Ubbo Emmius te Groningen is een studieproject opgezet voor de analyse van de verkiezingsprogramma's voor de gemeenteraadsverkiezingen in de provincie Groningen van mei 1978. Dit project staat onder leiding van drs. J. van der Land, docent Nieuwe Geschiedenis en Staatsinrichting aan de Lerarenopleiding Ubbo Emmius.

De heer Van der Land heeft het Centrum om samenwerking en ondersteuning bij dit project gevraagd. De staf van het Centrum stelt de samenwerking met Ubbo Emmius op prijs en ziet ook het belang in van dit studie-project. Voor dit project treedt de heer J.N.P. Neuvel als contactpersoon namens het Centrum op. Eind 1978 is op het Centrum een aanvang gemaakt met het in-

zamelen van de betrokken verkiezingsprogramma's.

4.7 Parlementsenquête 1979

In 1972 is de laatste grote enquête gehouden onder de leden van de Staten-Generaal. Mede namens vertegenwoordigers van zeven Universiteiten en Hogescholen is door prof. dr. H. Daudt en dr. M.P.C.M. van Schendelen bij Z.W.O. een subsidie-aanvraag ingediend om in 1979 opnieuw een mondelinge enquête onder de 225 parlementsleden te houden. De subsidie is inmiddels toegewezen.

Voor Groningen hebben prof. dr. I. Lipschits en mr. J.J. Vis zitting in de Begeleidingsgroep voor dit omvangrijke onderzoek. In 1978 was de staf van het Centrum actief betrokken bij het opstellen van de vragenlijst.

4.8 Onderzoek naar de financiering van de Nederlandse politieke partijen

In samenwerking met prof. dr. H. Daalder, thans verbonden aan het Europees Universitair Instituut te Florence, is een onderzoek verricht naar de financiering van de Nederlandse politieke partijen. Op het Centrum heeft de heer R.A. Koole zich met dit onderzoek belast. Hij heeft hierover een publicatie voorbereid, die als bijlage IX in dit Jaarboek is opgenomen.

4.9 Cahiers Nederlandse Politiek

Om het publiceren van onderzoekresultaten aan te moedigen en mogelijk te maken is eind 1976 een contract gesloten tussen de Rijksuniversiteit Groningen en de Uitgeverij Kluwer B.V. Volgens dit contract zal onder auspiciën van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen door de Uitgeverij Kluwer B.V. een serie monografieën worden uitge-

geven. Evenals in 1977 werden in 1978 twee delen in deze serie uitgegeven:

Jan Bank: "Opkomst en ondergang van de Nederlandse Volksbeweging (NVB)" Kluwer, Deventer, 1978, 290 blz.

Bertus Boivin, Herman Hazelhoff, Bert Middel en Bob Molenaar: "Een verjongingskuur voor de Partij van de Arbeid. Opkomst, ontwikkeling en betekenis van Nieuw Links" Kluwer, Deventer, 1978, 124 blz.

Het laatste boek was oorspronkelijk een doctoraal-werkstuk van de heren Boivin, Hazelhoff en Molenaar, dat onder leiding van de heer Middel bewerkt is tot een publicatie.

4. 10 Publicaties van huidige en vroegere stafleden van het Centrum

In deze paragraaf gaat het om publicaties van zowel huidige als vroegere stafleden die in 1978 zijn verschenen. Hierbij worden tevens de artikelen vermeld die in dit Jaarboek zijn opgenomen.

Drs. J.Th.M. Bank: De heer Bank was als wetenschappelijk medewerker verbonden aan het Centrum. Hij is thans wetenschappelijk hoofdmedewerker aan de Rijksuniversiteit Utrecht. Hij bereidt een dissertatie voor over de ontwikkeling van de politieke partijvorming binnen het Nederlandse katholicisme in de periode 1930-1954. Als medewerker op het Centrum heeft hij onder meer een onderzoek gedaan naar opkomst en ondergang van de Nederlandse Volksbeweging. De resultaten hiervan zijn in 1978 gepubliceerd in de reeks Cahiers Nederlandse Politiek; zie hierboven paragraaf 4.9.

Mej. C.C. de Beer: Mej. De Beer was als documentaliste aan het Centrum verbonden. Zij volgt thans voor een jaar de Hogere Beroepsopleiding tot Bibliothecaris-documentalist (zie hierboven blz. 3). Voor dit Jaarboek schreef zij het volgende artikel, dat als bijlage X is opgenomen:

- "Greep uit de politieke gebeurtenissen in Nederland gedurende het jaar 1978".

R.A. Koole: De heer Koole was in 1978 op Z.W.O.-basis als student-assistent voor halve dagen op het Centrum werkzaam. Hij publiceerde:

- "Computerisering bibliografie betreffende Nederlandse politieke partijen" (bijlage II in dit Jaarboek)
- "De financiële en personele situatie van Nederlandse politieke partijen" (bijlage IX in dit Jaarboek).

Prof. dr. I. Lipschits: De heer Lipschits gaf in 1978 leiding aan het Centrum. Hij publiceerde in dat jaar:

- "Politieke stromingen in Nederland. Inleiding tot de geschiedenis van de Nederlandse politieke partijen" Kluwer, Deventer, 1978, tweede herziene druk, 82 blz.
- "Politiske strømminger i Holland. Indledning til de politiske partiers historie. Oversat S.G. Steffensen" Akademisk Forlag, s.l., 1978, 83 blz.
- "Partijvorming in nationale systemen" Conferentie Interdisciplinaire Studiegroep Europese Integratie, Den Haag, januari 1978
- "The formation of parties in national political systems" Internationale Arbeitstagung über "Wählerbewegung in der europäischen Geschichte", Berlin, mei 1978
- "De politieke betekenissen van 'links' en 'rechts' "Kernvraag nr. 70 (november 1978). 50 blz.
- samen met L.P. Middel en W.H. van Schuur: "Het middenkader van de Partij van de Arbeid. Een voorlopig verslag van het onderzoek naar de afgevaardigden op het Raads- en Statencongres 1978" (bijlage VI in dit Jaarboek).

Drs. L.P. Middel: De heer Middel was als wetenschappelijk medewerker verbonden aan het Centrum. Hij bereidt een dissertatie voor over machtsaspecten binnen politieke partijen.

In 1978 publiceerde hij, in samenwerking met drie studenten, in de serie Cahiers Nederlandse Politiek een studie over Nieuw Links; zie hierboven paragraaf 4.9. In samenwerking met de heren Lipschits en Van Schuur schreef hij een artikel over het middenkader van de Partij van de Arbeid, dat als bijlage VI in dit Jaarboek is opgenomen.

S. Singelsma: De heer Singelsma was in 1978 op Z.W.O.-basis als student-assistent voor halve dagen op het Centrum werkzaam. Hij publiceerde:

- "Provinciale Statenverkiezingen 1978. Kandidatenlijsten" (bijlage VII in dit Jaarboek)
- "Provinciale Statenverkiezingen 1978. Verkiezingsprogramma's" (bijlage VIII in dit Jaarboek).

5. RELATIES MET ORGANISATIES, INSTELLINGEN EN PERSONEN

5.1 Reeds vermelde relaties

In de voorafgaande hoofdstukken zijn relaties vermeld met de volgende instellingen en organisaties:

- de Nederlandse Organisatie voor Zuiver-Wetenschappelijk Onderzoek (paragraaf 1.2);
- de Werkgroep Nederlandse Politieke Partijen (paragraaf 1.3);
- de Stichting Film en Wetenschap (paragraaf 3.2);
- het N.O.S.-archief (paragraaf 3.3);
- de studiegroep European Elections Study (de paragrafen 4.2 en 4.3);
- de Lerarenopleiding Ubbo Emmius (paragraaf 4.6);
- de Begeleidingsgroep Parlementsenquête 1979 (paragraaf 4.7);
- het Europees Universitair Instituut te Florence (paragraaf 4.8).

5.2 Relaties met de Nederlandse politieke partijen

Voor de werkzaamheden is het Centrum afhankelijk van de medewerking van de politieke partijen. Het is verheugend dat de politieke partijen en hun wetenschappelijke bureaus die medewerking verlenen. In de loop der jaren is met de partijen en hun vertegenwoordigers een goede relatie opgebouwd.

Het Centrum ontvangt regelmatig publicaties van de politieke partijen en hun wetenschappelijke bureaus ten geschenke; een groot aantal partijen heeft het Centrum geplaatst op hun verzendlijst voor periodieke uitgaven. Vrijwel alle politieke partijen verlenen hun medewerking aan de totstandkoming van geluidsopnamen van congressen, partijraden e.d.

In bijlage XI wordt een overzicht gegeven van de in het jaar 1978 ontvangen geschenken van particulieren, politieke partijen en andere instellingen. Bijzondere vermelding verdient

de omvangrijke en interessante collectie materiaal die het Centrum in dit verslagjaar van de VVD ontving. Alle schenkingen zijn opgenomen in de bibliotheek van het Centrum.

5.3 Relaties met coördinerende instanties

Het onderzoek naar de Nederlandse politieke partijen valt binnen de belangstelling van drie coördinerende instanties, te weten de Coördinatiecommissie voor de Bestudering van de Parlementaire Geschiedenis van Nederland, het Verbond van Historische Onderzoekers en de Nederlandse Stichting voor Politicologisch Onderzoek. Elk van deze drie instellingen wordt op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen op en de werkzaamheden van het Centrum. Prof. Lipschits is voorzitter van de Coördinatiecommissie en bestuurslid van de Nederlandse Stichting voor Politicologisch Onderzoek.

5.4 Relaties met het Centrum voor de Parlementaire Geschiedenis van Nederland van na de Tweede Wereldoorlog

Binnen het kader van de Katholieke Universiteit Nijmegen functioneert het Centrum voor de Parlementaire Geschiedenis van Nederland van na de Tweede Wereldoorlog, dat onder leiding staat van prof. mr. F.J.F.M. Duynstee. Het studieobject van het Nijmeegse Centrum en dat van het Groninger Centrum liggen dicht bij elkaar. Om dubblures te voorkomen houden beide centra elkaar van hun activiteiten op de hoogte.

5.5 Samenwerking met de Stichting Burgerschapskunde

Sedert 1960 verschijnt het documentaire maandblad 'Politiek Overzicht', een uitgave van de wetenschappelijke bureaus van ARP, CHU en KVP.

Wegens te hoge kosten is de uitgave door de in het CDA verenigde politieke partijen per 1 januari 1977 gestaakt. De

redactie en de uitgave van het maandblad zijn met ingang van die datum overgenomen door de Stichting Burgerschapskunde. Hierbij is aan het Centrum verzocht de rubriek 'Politieke partijen' te verzorgen. De werkzaamheden hiertoe worden verricht door mej. C.C. de Beer, die in een dienstverband staat met de Stichting Burgerschapskunde. Tevens is mej. De Beer belast met de samenstelling van de rubriek 'Documentatie' in het maandblad 'Politiek Overzicht'. In ruil voor de faciliteiten die het Centrum geeft aan de samenstelling van het maandblad besteedt mej. De Beer een deel van de haar ter beschikking staande arbeidstijd aan werkzaamheden voor het Centrum. De boeken die ter bespreking aan het maandblad worden toegezonden worden in de bibliotheek van het Centrum opgenomen.

5.6 Relaties met bibliotheken

Bij zijn werkzaamheden ondervindt het Centrum de volledige medewerking van de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage (uitlening van leggers van dag- en weekbladen) en van de Universiteitsbibliotheek Groningen. Een bijzondere vorm van samenwerking is ontstaan met de Openbare Bibliotheek in Groningen. In Groningen werd slechts NRC-Handelsblad volledig bewaard en ingebonden. De periodieken, die door de Openbare Bibliotheek en haar filialen in de stad niet worden bewaard, worden aan het Centrum afgestaan. Regelmatig ontvangen we grote hoeveelheden materiaal, dat op het Centrum wordt gesorteerd en op volledigheid wordt gecontroleerd. Op deze wijze hebben we op het Centrum de beschikking gekregen over de volgende dag- en weekbladen:

Algemeen Dagblad	vanaf 1 augustus 1974
Drentse en Asser Courant	vanaf 1 januari 1976
Leeuwarder Courant	vanaf 1 augustus 1974
Nederlands Dagblad	vanaf 1 juli 1974
Nieuwsblad van het Noorden	vanaf 1 januari 1976

Het Parool	vanaf 1 augustus 1974
De Telegraaf	vanaf 1 augustus 1974
Trouw	vanaf 1 februari 1974
De Volkskrant	vanaf 1 augustus 1974
De Waarheid	vanaf 1 januari 1974
Winschoter Courant	vanaf 1 december 1975
Elseviers Magazine	vanaf 1 januari 1973
De Groene Amsterdammer	vanaf 1 januari 1973
Haagse Post	vanaf 1 januari 1973
Hervormd Nederland	vanaf 1 januari 1977
De Nederlander	vanaf 1 mei 1974
Nederlandse Gedachten	vanaf 1 januari 1974
De Nieuwe Linie	vanaf 1 januari 1973
De Tijd	vanaf 1 september 1974
Vrij Nederland	vanaf 1 januari 1973

In het verslagjaar is het inbinden van deze periodieken gecontinueerd. Per 1 januari 1979 waren de volgende dag- en weekbladen ingebonden:

Algemeen Dagblad	augustus 1974 t/m september 1978
Drentse en Asser Courant	januari 1976 t/m september 1978
Elseviers Magazine	1973 t/m oktober 1978
De Groene Amsterdammer	1973 t/m juni 1977
Haagse Post	1973 t/m oktober 1978
Hervormd Nederland	1977 t/m juni 1978
Leeuwarder Courant	augustus 1974 t/m september 1978
Nederlands Dagblad	juli 1974 t/m augustus 1978
Nieuwsblad van het Noorden	januari 1976 t/m september 1978
De Nieuwe Linie	1973 t/m 1977
Het Parool	augustus 1974 t/m oktober 1978
De Telegraaf	augustus 1974 t/m juni 1976
	augustus 1976 t/m september 1978
Trouw	februari 1974 t/m november 1978
De Tijd	tweede helft 1974 t/m augustus 1978
De Volkskrant	augustus 1974 t/m november 1978
Vrij Nederland	1973, 1974 en 1976

De Waarheid	januari 1974 t/m juni 1976
	november 1976 t/m augustus 1978
Winschoter Courant	december 1975 t/m september 1978

Het inbinden van deze dag- en weekbladen wordt via de begroting van de Universiteitsbibliotheek gefinancierd door het College van Bestuur van de Rijksuniversiteit Groningen.

BIJLAGE I. ONDERZOEKPROGRAMMA 1979 VAN DE WERKGROEP
NEDERLANDSE POLITIEKE PARTIJEN

A. Algemeen gedeelte

De Werkgroep is pas zeer onlangs met haar activiteiten begonnen. Het onderzoekprogramma 1979 is hierdoor waarschijnlijk niet volledig uitgebalanceerd. Het onderzoek van de Werkgroep richt zich op de Nederlandse politieke partijen zoals omschreven in paragraaf 5.1 van de door het College van Bestuur ingestelde Werkgroep ad hoc Studie- en Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen. Gezien het inter-disciplinaire karakter van de Werkgroep wordt daarbij gestreefd naar een zo groot mogelijke diversiteit van het onderzoek.

In de Werkgroep participeren de volgende vakgroepen:

- Staatsrecht (Faculteit der Rechtsgeleerdheid)
- Nieuwste Geschiedenis (Faculteit der Letteren)
- Eigentijdse Geschiedenis (Faculteit der Letteren)
- Empirische Sociologie (Faculteit der Sociale Wetenschappen)
- Methoden en Technieken (Faculteit der Sociale Wetenschappen).

Het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen is actief betrokken bij de onderzoekprojecten van de Werkgroep. Op nationaal niveau worden vanuit de Werkgroep contacten onderhouden met:

1. de Coördinatiecommissie voor de Parlementaire Geschiedenis van Nederland;
2. de Nederlandse Stichting voor Politicologisch Onderzoek, met name de werkgemeenschap Nederlandse Politiek van deze Stichting;
3. de begeleidingscommissie van de Parlementsenquête 1979.

Op internationaal niveau worden vanuit de Werkgroep contacten onderhouden met:

1. het European Consortium for Political Research;
2. de "Mannheim-groep": vertegenwoordigers uit de negen lidstaten van de Europese Gemeenschap, die zich bezighouden met onderzoek inzake de directe verkiezingen voor het Europees Parlement.

In de vergadering van 29 april 1978 heeft de Werkgroep besloten het lidmaatschap aan te vragen van de Interuniversity Consortium

for Political Research.

Binnen het kader van het onderzoekprogramma van de Werkgroep nemen drie promovendi (waarvan één niet verbonden aan een Universiteit of Hogeschool) deel aan een onderzoekproject. Met name de gecombineerde projecten zijn geschikt voor het toekomstige functioneren van research-studenten en assistent-onderzoekers.

B. Bijzonder gedeelte

1. Onderzoek naar het middenkader van de politieke partijen:

Dit is een internationaal onderzoekproject, waaraan wordt deelgenomen door werkgroepen uit de negen lidstaten van de Europese Gemeenschap. Het project wordt geleid door een "director" (dr. K. Reif, Universiteit van Mannheim), bijgestaan door negen nationale projectleiders (voor Nederland: prof. dr. I. Lipschits).

Voor Nederland zijn geënuquëteerd partijcongressen van de PvdA, de VVD en D'66.

De gegevens voor de PvdA zijn reeds op de computer gezet.

Participanten:

- prof. dr. I. Lipschits (Eigentijdse Geschiedenis);
- drs. L.P. Middel (promovendus bij prof. dr. P. Valkenburgh - Empirische Sociologie/Staatsrecht);
- drs. H.W. van Schuur (Methoden en Technieken);
- prof. dr. F.N. Stokman (Methoden en Technieken);
- stafleden van het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen.

2. Onderzoek naar de verkiezingscampagne en de verkiezingsprogramma's voor de directe verkiezingen van het Europese Parlement: Ook dit is een internationaal onderzoekproject, waaraan deelgenomen wordt door personen uit de negen lidstaten van de Europese Gemeenschap. Het project wordt geleid door een "director" (dr. K. Reif, Universiteit van Mannheim) en een "co-director" (prof. dr. I. Lipschits).

Participanten:

- mej. C.C. de Beer (Documentatiecentrum Nederlandse Politieke

Partijen);

- prof. dr. I. Lipschits (Eigentijdse Geschiedenis).

3. Parlementsenquête 1979: In 1968 en in 1972 zijn de leden van de Tweede Kamer en van de Eerste Kamer mondeling geënuquëteerd. In 1979 zal de enquête worden herhaald. Er is een begeleidingsgroep opgericht, bestaande uit vertegenwoordigers van de Rijksuniversiteit Leiden, Technische Hogeschool Delft, Rijksuniversiteit Groningen (prof. dr. I. Lipschits en mr. J.J. Vis), Technische Hogeschool Twente, Erasmus Universiteit Rotterdam, Universiteit van Amsterdam en de Griffie van de Tweede Kamer.

Participanten:

- de heer R.A. Koole (Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen);
- prof. dr. I. Lipschits (Eigentijdse Geschiedenis);
- de heer S. Singelsma (Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen);
- mr. J.J. Vis (Staatsrecht).

4. Congres 1979 Nederlandse Politieke Partijen: De Werkgroep organiseert in het voorjaar van 1979 in Groningen een wetenschappelijk congres over bepaalde aspecten van de rol van de politieke partijen in het Nederlandse politieke systeem. Het College van Bestuur heeft besloten dat congres te beschouwen als één van de lustrumactiviteiten van de RUG. Zoveel mogelijk leden van de Werkgroep zullen participeren in de wetenschappelijke begeleiding van het congres.

5. De ARP in de jaren 1939-1952: Dit is het dissertatie-onderzoek van drs. D.F.J. Bosscher (Eigentijdse Geschiedenis).

C. Begrotingstechnisch gedeelte

Voor zover van toepassing wordt verwezen naar de onderzoekformulieren van de Faculteit der Letteren.